

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

71. An Episcopus possit suo familiari triennali dispensare in interstitiis? Et
quid etiam super illegitimitate ad minores Ordines? Ex p.8. tr. 2. res. 35.
ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

foris, de patrimonio; tum quia Rebuff. in *tit. de Cleric. & qui. & à quo creent. n. 21.* quia beneficium temporarium parvi momenti, non parit domicilium, vt idem ait loco citato, & idem in *declar. nou. pron. n. 21. de prestim.* Et hæc omnia docet Zerola in *praxi p. 2. verb. Ordo, q. 5.* Sed non omnia mihi placent; licet videatur approbare Cenedo in *qq. Can. q. 18. num. 31.*

RESOL. LXVIII.

An Episcopus debeat statim conferre beneficium suo triennali familiari, vt possit illud ordinare? Et quid intelligitur per verbum statim, an intelligatur, cum primum vacauerit? Ex part. 8. tr. 2. Refol. 33.

§. 1. **A**D hoc dubium sic responder Marchinus *de sacram. Ordin. tract. 1. part. 5. cap. 9. num. 5. & seqq.* Tertio, intelligi debet hæc facultas cum onere conferendi statim ordinato congruo beneficium. Sed quid intelligatur per verbum *statim*, non leuis est dissensio: siquidem Gabriel Vasquez *3. part. tom. 3. disp. 243. num. 49* verbum *statim*, interpretatur, quamprimum; id est, quamprimum beneficium aliquod vacauerit, teneri Episcopum illud illi conferre; & interim commentalem habere, ne mendicare cogatur. Sed hæc expositio est nimis ampla, & voluntaria: nam sacra Congregatio declarauit, fuisse contra hanc Tridentinam formam, quandam beneficij collationem triennali familiari factam intra annum, etiam in mense vndecimo à die ordinationis: sic testantur Flaminus Parisius *de resignat. beneficiorum, lib. 4. quest. 2. num. 92.* Nicolaus Garcia *de beneficiis, part. 2. cap. 5. num. 85.* Similiter aliam factam post sex menses, fuisse contra eandem formam Tridentinam, fuit resolutum in Curia Archiepiscopali Neapolitana, teste Riccio *decif. 308.* Molfesio in *summa, tract. 2. cap. 2. num. 9.* & idem fuisse resolutum à sacra Congregatione, referunt Zerola in *praxi Episcopali, part. 1. §. Dimissoria, & part. 2. verb. Ordo, vers. quid dubitatur.* Flaminus *vbi supra* Rota Romana *diferf. part. 1. decif. 731.* eadem Rota *decif. 222.* Recentiores apud Fatinae, qui testantur eiusmodi Episcopum incidisse in penas ordinantis non suos. Quare verbum *statim*, non excedere decem dies, tradunt Alexander, Romanus, Cachernus, Riccius, quos refert, & sequitur Molfesius *vbi supra.* Hucusque Marchinus.

2. Non deseram tamen adnotare sententiam sapientissimi Vasquez, negatiuam docere etiam post illum Gaspar. Hurtadam *de sacram. Ordinis, diff. 17.* vbi sic ait: Conceditur tamen in Tridentino *sess. 23. cap. 9.* Episcopo, vt possit ordinare familiarem suum, quamuis non subditum, qui cum ipso fuerit per triennium commoratus, cum onere concedendi illi beneficium quamprimum vacet, quod intelligitur, quamuis nullum habeat patrimonium, & quamuis nullius Ecclesie vergeat necessitas Clericorum.

3. Et Ioannes Præpositus in *3. part. de sacrament. Ordinis, quest. unica, dub. 14. num. 142.* aduertit id quod dicitur in Concilio Tridentino *de beneficio statim conferendo*, intelligi, cum primum vacauerit. Et hanc sententiam tenet etiam Tannerus *tom. 4. disp. 7. quest. 3. dub. 2. num. 38.* sic asserens: Potest Episcopus ordinarius, non autem titularis, suum per triennium commentalem, aut famulum, quamuis non subditum, initiare tonsura, vel etiam sacris, si quam primum ei vacans beneficium parat conferre.

4. Sed ego puto non esse recedendum ab affirmatiua sententia, quam nominatim contra Vasquez

tenet etiam Auerfa *de sac. Ordin. q. 3. sect. 6. maxime* stâte declaratione Cardinalium emanata die 22. Maij 1586. vt refert Parisius, & Garcia *vbi supra*.

RESOL. LXIX.

An Episcopus possit suo familiari triennali dimissoria concedere? Ex part. 8. tr. 2. Ref. 36.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè cum Præposito in *3. part. de sacramento Ordinis, quest. unica, dub. 14. num. 142.* Alzedo in *praxi Episcop. part. 2. cap. 1. numer. 39.* Morchino *de sacramento Ordinis, tract. 1. part. 5. cap. 9. num. 10.* & aliis asserentibus facultatem ordinandi familiarem triennalem, collato statim beneficio extendit etiam ad concessionem dimissorium, quibus ab alieno Episcopo possit Ordinari accipere.

RESOL. LXX.

An Episcopus possit dispensare in interstitiis, quando ordinat familiarem suum? Ex part. 3. tr. 3. Ref. 89. alias 190.

§. 1. **N**egatiuam sententiam tenent Villabona in *Summa tom. 1. tract. 11. diff. 9. num. 10.* Ledesma in *sum. tom. 1. de sacram. Ordinis, cap. 5. cl. 5.* qui citat Nauarum *lib. 1. conf. 13. de temp. adm. tit. 1.* quia id, quod concedit in tali casu Concilium Tridentinum Episcopis, est priuilegium. Ergo non est intelligendum de illis rebus, de quibus non loquitur.

2. Sed ego contrariam sententiam teno cum Io. de la Cruz in *direct. conf. part. 2. de sacram. Ordinis, dub. 41. concl. 2.* vbi sic ait. Episcopus potest ordinare familiarem suum alienæ diocesis, si per triennium sit commoratus, & ei det beneficium; ita in Concilio Tridentino *sess. 23. cap. 9.* Imò, & cum ipso potest in interstitiis dispensare in casibus dicti Concilij *cap. 11. & 13.* Ita Congregatio Cardinalium. Hæc supra dictus Doctor. Et hanc opinionem probabilem patet esse etiam ipsemet Ledesma *vbi supra*, sic asserens. [En lo que toca à los interstitios, no me parece muy improbable, que el Obispo à quien firme se pueda dispensar.] Vnde Episcopo possunt toto opinionem affirmatiuam in proxim deducere. Et ratio est, quia eo ipso quod Concilium dat Episcopis potestatem concurrentibus illis conditionibus familiares suos ordinandi, & consequenter concedit illis necessaria ad talem ordinationem faciendam, vt est dispensatio in interstitiis.

RESOL. LXXI.

An Episcopus possit cum suo familiari triennali dispensare in interstitiis? Et quid etiam super illegimitate ad minores Ordines? Ex part. 8. tr. 2. Ref. 35.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Zambellus in *Report. mor. verb. ordo, num. 16.* & Molfesius in *summa tom. 1. tract. 2. cap. 2. num. 9.* vbi adducit declarationem sacre Congregationis Concilij sub die 16. Maij. 1594. & de dicta declaratione tenetur etiam Io. de la Cruz, quem ego adduxi in *part. 3. tract. 4. ref. sol. 190.* adherere huic sententia.

2. Sed postea inveni aliam declarationem Sacre Congregationis contrariam; vnde huic posteriori standum.

standum esse puto, quam adducit Garcia de beneficiis, tom. 1. part. 2. cap. 5. num. 86. ubi sic ait. Non tamen potest Episcopus dispensare cum suo familiari trienniali, aliis non subdito super illegitimitate, etiam ad minores Ordines, Nauarrus confil. 13. de temporibus ordinationis, & Genuen. dist. cap. 81. n. 3. Man. Rodrigue, & P. Ledema sup. nec super interstitiis, Nauarr. confil. 12. eod. tit. & Genuen. ibi Mandos. & Ledema. nisi pro Ecclesia suae utilitate, ut in sequenti declaratione S. Congregationis Congregatio censuit, & declaravit, quod licet Episcopus possit ordinare familiarem suum triennialem, sibi aliis non subiectum, & dare illi dimissorias ad ordinandum a quocumque, dispensate tamen non potest super interstitiis, de quibus cap. 13. & 14. nisi pro Ecclesia suae utilitate. Huc usque Garcia ex sacra Congregatione.

3. Et hanc sententiam docet etiam Cenedo in 99. Canon. quest. 38. num. 31. Sanchez in opusculo. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 27. num. 3. Zypaeus in Annal. sur. Poni. lib. 1. tit. de Ordin. num. 7. Squillante de privileg. Cleric. cap. 4. num. 244. Marchinus de sacram. Ordinis, tract. 1. part. 5. cap. 10. num. 11. Marcellus Vulpe in praxi fore. Eccles. cap. 7. num. 18.

4. Non deseram tamen adnotare nouissimè affirmatiuam sententiam docere Escobar in Theol. moral. tract. 7. exam. 8. cap. 4. n. 75. ubi sic ait. Ex vi Concilij Tridentini sess. 23. cap. 9. potest Episcopus non tantum ordinare suum familiarem alienae Diocesis, qui per triennium cum ipso fuerit commoratus, quando ei beneficium confert; sed etiam idem potest quoad famulum familiaris, qui eius expensis alitur, ut Sanchez affirmat. Adicio posse etiam cum eis in interstitiis dispensare. Ita ille. Sed quia Garcia adducit declarationem Cardinalium, quam ego suppono, ut dixi, esse posteriorem: idè huic adherendum esse puto; cum prior remanserit derogata per posteriorem, ex his, quae notat Garcia de beneficiis, tom. 1. part. 3. cap. 4. num. 13. & Sarauia de adiunctis, quest. 18. num. 20. sicut etiam a ferunt dicendum esse de Rota decisionibus: nam si contrariae reperiantur, posterioribus standum est.

RESOL. LXXII.

An qui scit Italicè non autem Latine legere, possit ab Episcopo initiari prima Tonsura, & quid, si nesciat scribere? Ex part. 5. tit. 14. & Misc. 2. Ref. 27.

§. 1. Quoad primum negatiuè videtur respondendum, quia Paludanus in 4. dist. 24. q. 3. num. 8. docet requiri legere Psalmos, & Rebuffus tract. de pacifica possessione, num. 214. dicit illiteratum, qui modicas literas scit legere in vulgari.

2. At his non obstantibus puto contrariam sententiam tenendam esse, quia Concil. Trid. sess. 23. cap. 12. de reform. dicit. Non initietur prima Tonsura, qui nescit legere, & cum negatiua illa non inclusa, in verbo, nescit, totam affirmatiuam destruat, & contrarium eius ponat iuxta glossam singularem in c. cum dilectus, de consuet. si aliquis scit legere saltem Italicè, v. g. non potest dici nescire legere, seu nullo modo scire legere, quae sunt æquipollentia. Et hæc omnia docet Sanchez in opusculo. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 46. num. 11. cui ego addo Azorium tom. 4. lib. 6. cap. 6. num. 2. & Barbosam de potest. Episcopi part. 2. alleg. 11. num. 5. in fine.

3. Quoad secundum verò sufficere, quòd characteres formare sciat, quamvis scribere perfectè nesciat, docet Sellius in select. Canon. cap. 5. n. 6. ubi testatur ita declarasse sacram Congregationem

Episcoporum & Regularium sub die 13. Octobr. 1593.

RESOL. LXXIII.

An mutus, surdus, & cæcus possit ordinari? Et quid, de surdastro, qui difficulter audit?

Et quid est dicendum de illis, qui impeditioris sunt lingua, aut blæsi, vt Moyses, aut balbi, vt Demosthenes, nisi forte notabilem difficultatem loquendi haberent?

Et quid est sentiendum de carente visu oculi sinistri, qui dicitur oculus Canonis? Ex part. 5. tract. 6. Ref. 22.

§. 1. Dico primò quòd surdus, & qui nullo modo audire potest, iure Canonico irregularis est, & idè nec promouendus est, & promotus deici debet. Altera verò tantum aures surdus, item surdaster, difficulter audiens, non est irregularis, ex Maiol. lib. 1. de irregular. cap. 25. num. 1. & Alphonso Vialdo tractat. de irregular. n. 156. Iacob. de Graff. lib. 4. cap. 27. n. 51. dummodo utranque habeat autem.

Sup. hoc surdastro in Ref. seq.

2. Dico secundò, quòd qui mutus est, & lingua caret, quique linguae vltim perdidit, aut non potest se explicare, irregularis est, ne promoueri possit, & propter impossibilitatem perdit Ordinis executionem; ex S. Th. 3. part. quest. 82. art. 10. ad 3. Scot. 4. dist. 13. art. fin. ad 3. Tab. ver. corpore vitiat. num. 2. §. Primò, in fine, & Maiol. lib. 1. de irreg. cap. 26. Alphonso Vialdo. tract. de irreg. num. 162. & Iacobo de Graff. lib. 4. cap. 27. num. 50. & Henriquez. lib. 14. c. 8. §. 2. Qui verò impeditioris sunt lingua, aut blæsi, vt Moyses, & balbi, vt Demosthenes, qui calculis sub lingua positus R, litteram postea didicit, non sunt irregulares. Maiol. num. 3. Iacob. de Graff. lib. 4. cap. 27. num. 50. nisi forte notabilem difficultatem in loquendo haberent, & hæc omnia docet etiam Sayrus de censuris, lib. 6. cap. 8. num. 17. & 21. & Hugolinus de irregularitate, cap. 46. num. 3. & 4.

3. Dico terciò, quòd qui caret vno oculo, est irregularis. Ita Syluester sup. quest. 6. P. Henriquez num. 2. & probatur ex cap. si Evangelica, 50. dist. at verò si habeat utrumque oculum integrum, quamuis careat visu dextri, non est irregularis. Sed quid si careat visu sinistri, qui dicitur oculus Canonis? Respondetur, si ita videat dextro, vt sine indecora conuersione faciei ad populum possit legere Canonem, ad quod etiam iuuabit Missalis adaptatio, non est irregularis, aliàs erit, & ita docet Auila de cens. part. 7. dist. 3. dub. 1.

Sup. contento in hoc §. quamuis pro Regularibus lege tamen in 10. 7. tr. 1. ex Ref. 289. doctrinam §. Sed difficultas, à lin. 8. & vers. Idem etiam.

RESOL. LXXIV.

Ex quadam huius Regni ciuitate relata hæc questio mihi fuit: Possit ne quidam Religiosus surdaster ad sacros Ordines promoueri? Ex part. 2. tit. 17. & Misc. 3. Ref. 20.

§. 1. Paulus Comitoli. in suis resp. mor. lib. 6. q. 55. negatiuè responderet, & multis rationibus conatur hanc suam confirmare sententiam, sed præcipuè hoc argumento. Gelasius Papa ad Clericorum munera eos promoueri vetat, qui sunt vitiatii corpore. Verum surdaster est vitiatius corpore. Ergo ad munera Clericorum promoueri nõ potest. Minor ad hunc modum probatur. Is est vitiatius corpore, qui corporis vitio aliquo laborat. Verum surdaster corporis vitio laborat, est enim surdastitas vitii audi-

Sup hoc ex doctrina Resol. præterite ad lin. 4. eius §. 1.

Sup. his dimissorias super in Ref. 61.

Sup. hoc late supra in Ref. 67. & 68.